

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І АУДИТУ**

**Кафедра обліку в державному
секторі економіки та сфері
послуг**

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

**«Облік, аналіз і контроль закупівель товарів, робіт і послуг за
державні кошти»**

Студента V курсу групи ІТОДСм-11
Галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво»
Спеціальності 7.03050901 «Облік і аудит»
Самарика А.І.

Керівник ст. викл., к.е.н. Фаріон А.І.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ оцінка: ECTS _____

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль, 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. Особливості процедури здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за рахунок державного бюджету.....	6
1.1. Теоретичні основи здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.....	6
1.2. Особливості проведення процедури запиту цінових пропозицій.....	16
2. Придбання матеріальних цінностей за державні кошти для подальшого їх перерозподілу, передачі.....	20
2.1. Бухгалтерське оформлення процедури закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти.....	20
2.2. Аналіз процедур державних закупівель (Київська область).....	24
3. Особливості здійснення контроль за процесами закупівлі товарів, робіт та послуг за кошти державного бюджету.....	29
3.1. Контроль процедур державних закупівель.....	29
3.2. Система електронних державних закупівель “PROZORRO”.....	34
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	40

ВСТУП

На сьогоднішній час ринок державних закупівель перебуває на стадії формування і, як би прикро це не звучало, його рівень є набагато нижчим від того, що склався в країнах з багаторічними ринковими традиціями. Проте для прискорення процесу вдосконалення процедур закупівель потрібно вивчити і впровадити світовий досвід, із дотриманням основних принципів здійснення державних закупівель, розвитку науково-методичних засад, методів і прийомів проведення торгових операцій.

Держава є найбільшим ринковим агентом, який здійснює закупівлі товарів (робіт, послуг) за рахунок Державного бюджету. Ефективність використання державних коштів залежить від застосування відповідних механізмів, провідне місце серед яких займає фінансово-економічний механізм державних закупівель, котрий є складником фінансового механізму економіки країни та відіграє особливе значення в реалізації фінансової і, зокрема, бюджетної політики держави. Проте, фінансово-економічний механізм державних закупівель має пріоритетне значення в реалізації соціально-економічної політики держави.

Проблеми організаційно-правового функціонування ринку державних закупівель досліджували у своїх наукових працях такі вітчизняні і зарубіжні вчені та фахівці, як В. Карасьова, З. Максименко, Н. Ткаченко, Р. Маланій, М. Вишневський, О. Пономаренко, В. Смірнов, В. Смирчинський, Н. Несторович, В. Малочка, Т. Уіслон.

Докладні дослідження щодо сутності, структури і дії фінансового механізму, економічного механізму та фінансово-економічного механізму знайшли своє відображення у працях таких вчених, як М. Артус, І. Балабанов, А. Єпіфанов, О. Ковалюк, М. Крупка, С. Львовчкін, В. Москаленко, В. Опарін, А. Поддєрьогін, І. Сало, В. Сенчагов, А. Шеремет, І Школьник, С. Ярошенко.

Мета роботи. Метою роботи є: розгляд системи закупівель товарів, робіт та послуг за рахунок державних коштів, розробка науково-методичних підходів

та практичних рекомендацій щодо формування фінансово-економічного механізму державних закупівель на засадах ефективності і конкурентоспроможності, вивчення методів здійснення аналізу та контролю ефективності здійснення процесу закупівлі товарів, робіт та послуг за рахунок державних коштів.

Для досягнення мети дослідження було поставлено і вирішено такі **задачі:**

- визначити сутність та роль закупівель за державні кошти в реалізації програм розвитку держави, уточнити та систематизувати класифікаційні ознаки закупівель;
- удосконалити понятійно-категоріальний апарат закупівель за державні кошти;
- проаналізувати основні етапи розвитку ринку закупівель, принципи здійснення закупівель та визначити особливості застосування різних моделей закупівель;
- обґрунтувати сутність, основні функції, структуру фінансово-економічного механізму закупівель та запропонувати рекомендації щодо розвитку цього механізму на основі удосконалення конкурентних процедур закупівель;
- здійснити оцінку і аналіз показників ефективності фінансово-економічного механізму закупівель;
- розглянути проблемні аспекти та обґрунтувати напрямки удосконалення державного регулювання у сфері закупівель за державні кошти;
- розробити рекомендації щодо організації ефективного державного фінансового контролю та координації у сфері закупівель за рахунок державних коштів;
- запропонувати науково-методичний підхід до комплексної оцінки ефективності здійснення закупівель за рахунок державного бюджету.

Об'єктом дослідження є економічні відносини, які виникають у процесі здійснення закупівель товарів, робіт та послуг за рахунок державних коштів.

Предметом дослідження – теоретичні основи та науково-методичне забезпечення формування фінансово-економічного механізму конкурентоспроможного ринку закупівель товарів, робіт та послуг за рахунок державних коштів.

Методи дослідження. Методологічною базою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, теорії фінансів, праці вітчизняних та зарубіжних вчених з проблем закупівель товарів, робіт та послуг за рахунок державних коштів. У процесі дослідження використовувались наступні методи: порівняльний і статистичний аналізи, метод логічного узагальнення – для аналізу стану ринку закупівель; індукції та дедукції, аналізу та синтезу – при дослідженні економічних відносин між державою та іншими суб'єктами внаслідок функціонування фінансово-економічного механізму закупівель за рахунок державного бюджету; економіко-математичні, за допомогою яких розроблено методичні підходи до оцінки ефективності фінансово-економічного механізму закупівель за державні кошти.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчі та нормативно-правові акти України, дані Державного комітету статистики України; інформаційні матеріали Міністерства економіки України, офіційні матеріали Рахункової палати, Антимонопольного комітету України, звітні дані Міністерства фінансів України, джерела міжнародних фінансових організацій, наукові праці і монографії вітчизняних і зарубіжних економістів, періодична спеціалізована наукова література.

1. Особливості процедури здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за рахунок державного бюджету

1.1 Теоретичні основи здійснення закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти

На сьогодні Україна проводить активне реформування національної економіки в цілому, в тому числі системи державних закупівель. Вони становлять значну частину державних витрат, що здійснюються органами державної влади та органами місцевого самоврядування на забезпечення суспільних потреб та власної діяльності.

Процедури здійснення державних закупівель сприяють забезпеченню суспільства товарами, роботами та послугами в потрібній кількості й належній якості вчасно та на прийнятних договірних відносинах.

Закупівля товарів, робіт і послуг за державні кошти є досить складним та тривалим процесом, який потребує відповідних знань та належного законодавчого врегулювання. Державна закупівля – придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому Законом порядку. Статтею 1 Закону України “Про здійснення державних закупівель” визначено, що державними закупівлями є такі, що здійснюються підприємствами, установами за державні кошти. До їх складу відносять кошти державного бюджету та бюджету органів місцевого самоврядування, державного матеріального резерву, оборонного замовлення, Аграрного фонду, Національного банку України, державні цільові фонди, кошти, які надаються замовникам під гарантії Кабінету Міністрів України, та. ін. [7].

Державні закупівлі товарів (робіт, послуг) – це система замовлення державними органами товарів (послуг або виконання робіт), необхідних для повноцінної реалізації програм соціального розвитку та економічного зростання держави, за завчасно оголошеними умовами конкурсу, які передбачають обов’язковість дотримання принципів добросовісної конкуренції

учасників закупівель з метою забезпечення ефективності та максимальної економії грошових коштів.

Регулювання сфери державних закупівель здійснюється на підставі численних нормативних актів. Головними документами, що регулюють сферу вказаних відносин, є: Закон України “Про здійснення державних закупівель” 2014 року, [7], Закон України “Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності”, 2013 року [8], Закон України “Про внесення змін до деяких законів України у сфері державних закупівель щодо приведення їх у відповідність з міжнародними стандартами та вжиття заходів з подолання корупції”, 2015 [9].

Способи ведення закупівель за рахунок державних коштів [33].

1. **Тендер** являє собою спосіб розміщення державного замовлення на поставку товарів або виконання будь-яких робіт. Тобто, тендер – це конкурс, де змагаються кілька компаній на право постачати не-будь товар, проводити роботи або надавати послуги. Тендери можуть проводитися у вигляді *відкритих торгів, закритих торгів, запиту цінових пропозицій, двоступеневих торгів, закупівель у одного учасника*. Основним способом закупівель є відкритий тендер, де можуть брати участь будь-які постачальники, які відгукнулися на оголошення про проведення тендеру.
2. **Аукціон** – це спеціалізований захід, яке призначається для публічної закупівлі або продажу певних товарів. Закупівлі на аукціоні здійснюються за задалегідь встановленими правилами, які задалегідь повідомляють кожному учаснику аукціону.
3. **Державні закупки** – це третій компонент попиту на товари та послуги. Держава закуповує зброю, послуги державних службовців, книжки для бібліотек, наймає вчителів, будує школи і дороги тощо. Всі ці та їм подібні операції складають компонент державних закупок товарів і послуг, на який припадає десь п'ята частина виробленого ВВП.
4. **Торги** – це здійснення конкурентного відбору учасників з метою визначення переможця торгів згідно з процедурами, встановленими Законом.

Способи проведення тендерів:

1. **Торги відкриті публічні** – міжнародні торги, до участі в яких запрошуються всі бажаючі фірми й організації. Інформація про проведення таких торгів публікується в періодичній пресі. Звичайно залучають велику кількість учасників, що загострює конкуренцію і дозволяє розмістити замовлення на більш вигідних для замовників умовах. Відкритими визнаються ті торги, в яких можуть брати участь будь-які суб'єкти цивільного права. Різновидом відкритих торгів є **обмежені торги**, що припускають звернення до обмеженої категорії осіб, що, як правило, передбачається умовами торгів чи впливає із самої їх сутності. Звернення здійснюється такими самими засобами, як і при відкритих торгах. Прикладами обмежених торгів можуть служити торги серед осіб, що займаються одним видом діяльності, резиденти однієї країни тощо.
2. **Закриті торги** відбуваються тоді, коли в них беруть участь тільки ті особи, які спеціально запрошені на торги. Закриті торги проводяться тоді, коли йдеться про таку специфічну діяльність, у якій не кожен учасник може брати участь.
3. **Двоступеневі торги** застосовується, коли предметом закупівлі є здійснення наукових досліджень, експериментів або розробок, виконання дослідно-конструкторських, будівельних робіт та замовнику необхідно провести попередні переговори з учасниками.
4. **Закупівля у одного учасника.** проводиться за погодженням з Уповноваженим органом.
5. **Процедура попередньої кваліфікації** – передбачена для випадків, коли необхідно попередньо визначити кваліфікаційну відповідність, фінансово-економічний стан, технічні та інші можливості учасників. Замовником розроблюється та надається учасникам кваліфікаційна документація. Після чого учасники подають свої кваліфікаційні пропозиції, розкриття яких відбувається аналогічним чином, що і конкурсні пропозиції відкритих торгів [19].

Суб`єкти та об`єкти здійснення державних закупівель:

- 1) держава через органи державної влади, державні, комунальні організації та підприємства, а також через інших уповноважених осіб здійснює державні закупівлі товарів, послуг та робіт;
- 2) у закупівлі мають право брати участь фізичні особи, фізичні особи-підприємці та юридичні особи, у тому числі нерезиденти, які подали замовнику письмове підтвердження про намір взяти участь у процедурі закупівлі.
- 3) для участі у процедурах закупівель учасники повинні відповідати кваліфікаційним критеріям.

За рахунок державних коштів може здійснюватись закупівля товарів, робіт та послуг шляхом таких процедур: відкритих торгів, торгів з обмеженою участю, двоступеневих торгів, запиту цінових пропозицій (котирувань) та закупівлі в одного постачальника (виконавця). Вартісний поріг для місцевого самоврядування, після якого закупівлі товарів, робіт та послуг здійснюються з урахуванням вимог цього Закону (рис. 1.1) [7].

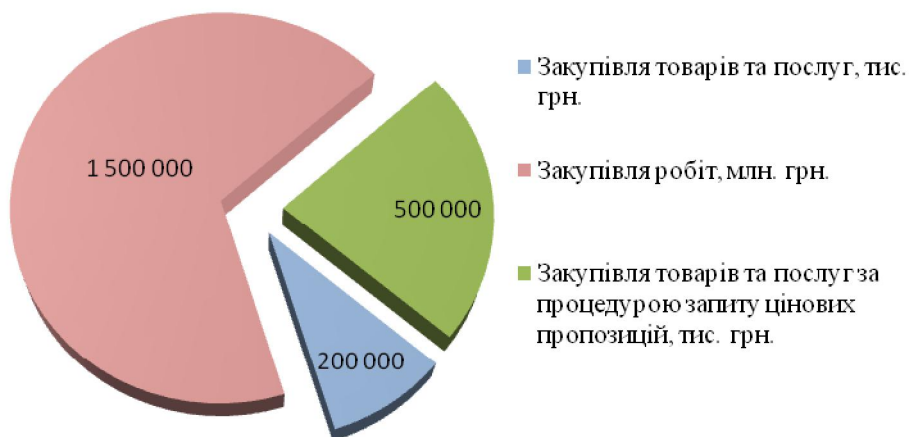

Рис. 1.1 Вартісний поріг для застосування Закону № 1197 при закупівлі товарів, робіт та послуг за державні кошти

Процедура закупівлі за державні кошти починається із публікації оголошення у “Віснику державних закупівель” та інших друкованих засобах, що видаються уповноваженим органом (згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 27.09.2000 р. № 1469 функції такого органу покладено на

Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції), в тому числі у міжнародних виданнях чи міжнародній мережі електронного зв'язку при умові, якщо очікувана вартість предмета закупівлі перевищує суму встановленому еквіваленту (рис. 1.2) [22].

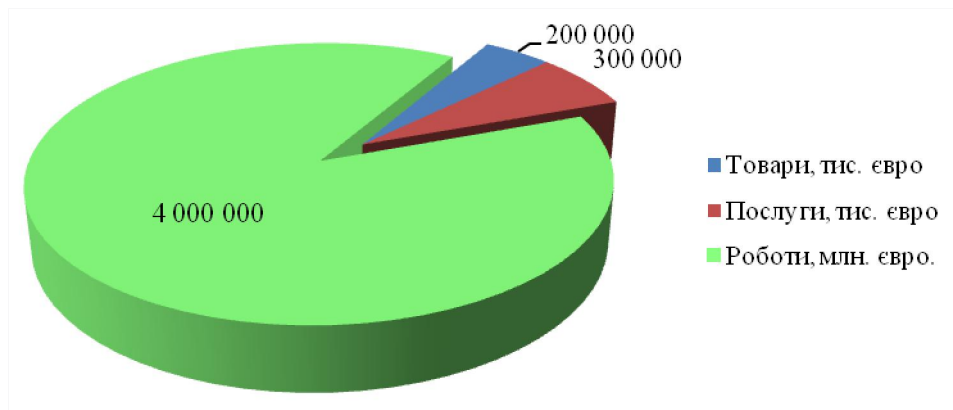

Рис. 1.2 Очікувана вартість предмета закупівлі для відкриття Процедури закупівлі за державні кошти

Провідне місце у забезпеченні ефективності та максимальної економії державних коштів належить фінансово-економічному механізму державних закупівель, адаптованому до світових стандартів з урахуванням вітчизняної специфіки.

Закон про публічні закупівлі було підписано 16 лютого 2016 р. Відповідний Закон “Про публічні закупівлі” установлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади. Відповідно до редакції документу, доступної на сайті ВР, цей Закон набирає чинності з дня наступного за днем його опублікування та вводиться в дію:

- з 1 квітня 2016 року – для центральних органів виконавчої влади та замовників, що здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання;
- з 1 серпня 2016 року – для всіх замовників.

Норми Закону застосовуються:

- до замовників за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 200 тисяч гривень, а робіт – 1,5 мільйона гривень;

- до замовників, що здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання за умови, що вартість предмета закупівлі товару, послуги дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт – 5 мільйонів гривень.

Закупівля може здійснюватися шляхом застосування додаткових до вищеперелічених процедур: конкурентний діалог та переговорна процедура закупівлі.

Відкриті торги є основною процедурою закупівлі та здійснюються з обов'язковим проведенням аукціону з найнижчою ціною та з урахуванням нецінових критеріїв. Під час проведення процедури відкритих торгів тендерні пропозиції мають право подавати всі зацікавлені особи. Для проведення процедури закупівлі має бути подано не менше двох пропозицій.

Конкурентний діалог може бути застосовано замовником за таких умов:

- 1) замовник не може визначити необхідні технічні, якісні характеристики (специфікації) робіт або визначити вид послуг, і для прийняття оптимального рішення про закупівлю необхідно провести переговори з учасниками;
- 2) предметом закупівлі є консультаційні, юридичні послуги, розробка інформаційних систем, програмних продуктів, здійснення наукових досліджень, експериментів або розробок, виконання дослідно-конструкторських, будівельних робіт, визначення вимог до виконання яких потребує переговорів.

Конкурентний діалог проводиться у два етапи. На першому етапі всім учасникам пропонується подати тендерну пропозицію, у якій надається інформація про відповідність учасника кваліфікаційним критеріям, вимогам, визначеним замовником у тендерній документації, та опис рішення про закупівлю без зазначення ціни. На другому етапі учасники повинні подати остаточні тендерні пропозиції із зазначенням ціни [19].

Переговорна процедура закупівлі – це процедура, яка використовується замовником як виняток і відповідно до якої замовник укладає договір про

закупівлю з учасником після проведення переговорів з одним або кількома учасниками. Така процедура закупівлі застосовується замовником як виняток у разі:

- 1) закупівлі творів мистецтва або закупівлі, пов'язаної із захистом прав інтелектуальної власності, або укладення договору про закупівлю з переможцем архітектурного чи мистецького конкурсу;
- 2) відсутності конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним постачальником, за відсутності при цьому альтернативи;
- 3) нагальної потреби у здійсненні закупівлі у зв'язку з виникненням особливих економічних чи соціальних обставин, які унеможливають дотримання замовниками строків для проведення тендеру, а саме пов'язаних з негайною ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій, а також наданням у встановленому порядку Україною гуманітарної допомоги іншим державам. Застосування переговорної процедури закупівлі в таких випадках здійснюється за рішенням замовника щодо кожної процедури;
- 4) якщо замовником було двічі відмінено тендер через відсутність достатньої кількості учасників, при цьому предмет закупівлі, його технічні та якісні характеристики, а також вимоги до учасника не повинні відрізнятися від вимог, що були визначені замовником у тендерній документації;
- 5) потреби здійснити додаткову закупівлю в того самого постачальника з метою уніфікації, стандартизації або забезпечення сумісності з наявними товарами, технологіями, роботами чи послугами, якщо заміна попереднього постачальника (виконавця робіт, надавача послуг) може призвести до несумісності або виникнення проблем технічного характеру, пов'язаних з експлуатацією та обслуговуванням;

- б) необхідності проведення додаткових будівельних робіт, не зазначених у початковому проекті, але які стали через непередбачувані обставини необхідними для виконання проекту за сукупності таких умов: договір буде укладено з попереднім виконавцем цих робіт, такі роботи технічно чи економічно пов'язані з головним (первинним) договором; загальна вартість додаткових робіт не перевищує 50 відсотків вартості головного (первинного) договору;
- 7) закупівлі юридичних послуг, пов'язаних із захистом прав та інтересів України, у тому числі з метою захисту національної безпеки і оборони, під час врегулювання спорів, розгляду в закордонних юрисдикційних органах справ за участю іноземного суб'єкта та України на підставі рішення Кабінету Міністрів України або Ради національної безпеки і оборони України.

Законом також передбачається можливість створення централізованих закупівельних організацій, якими є юридичні особи, що визначаються Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, замовниками, відповідальними за організацію і проведення процедур закупівель та закупівель за рамковими угодами в інтересах замовників відповідно до Закону.

Вся закупівля здійснюється відповідно до річного плану. Річний план, додаток до річного плану та зміни до них безоплатно оприлюднюються на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель протягом п'яти днів з дня їх затвердження. Тендерні процедури закупівлі не можуть проводитися до/без оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі на веб-порталі Уповноваженого органу. Оголошення про проведення процедури закупівлі у установлені строки обов'язково додатково оприлюднюються на веб-порталі Уповноваженого органу англійською мовою, якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, еквівалентну:

- для товарів і послуг – 133 тисячам євро;

– для робіт – 5150 тисячам євро.

Особливість побудови фінансово-економічного механізму визначають його принципи. Ключовим елементом фінансово-економічного механізму державних закупівель є бюджетна політика; суб'єктами механізму – суспільство, державні організації та установи, розпорядники державних коштів, учасники-постачальники; об'єктом – державні кошти, товари, роботи та послуги, основою механізму – система фінансових і економічних методів, інструментів і важелів. Базуючись на цьому, пропонуємо схему побудови фінансово-економічного механізму державних закупівель (рис. 1.3).

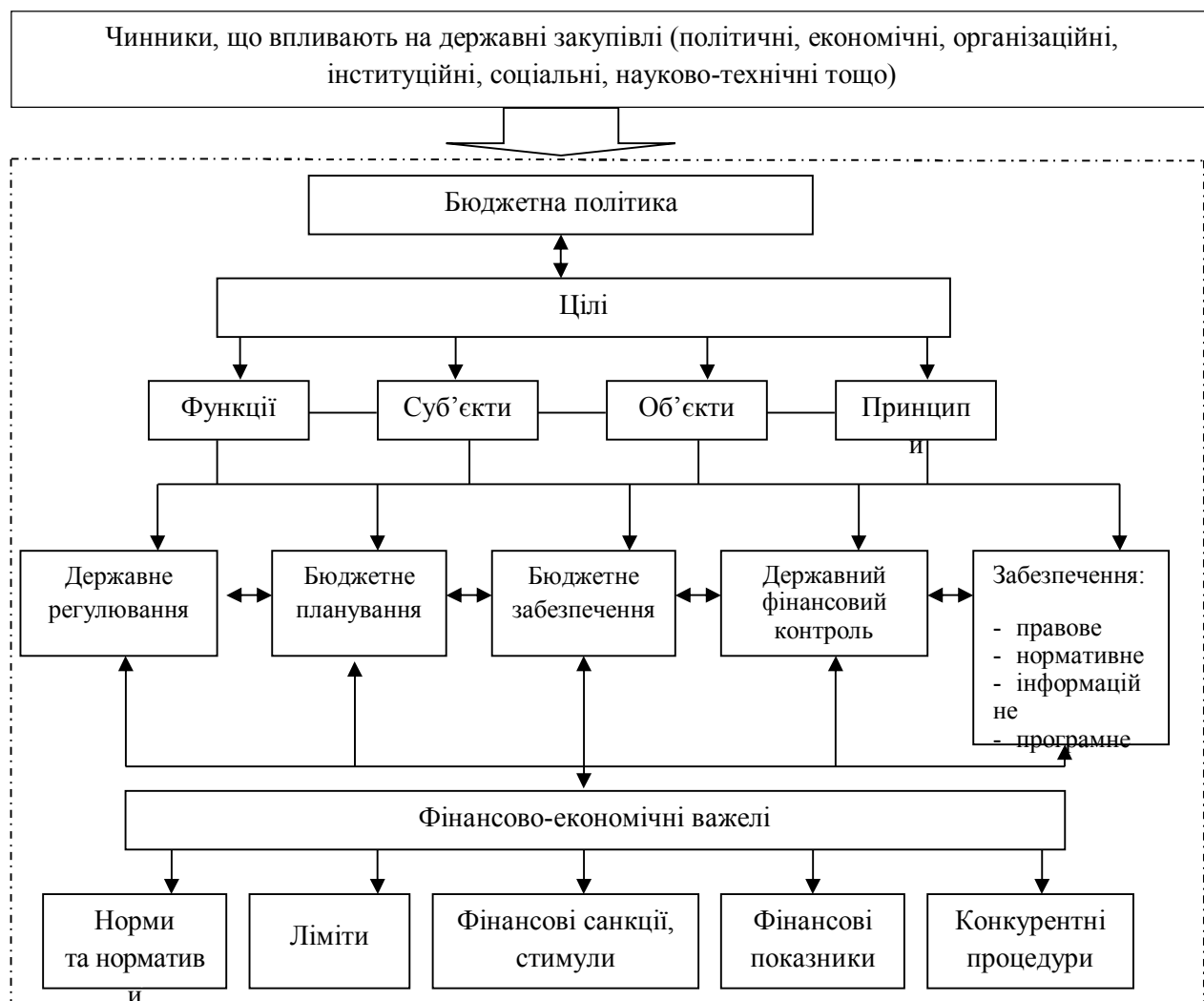

Рис.1.3 Фінансово-економічний механізм державних закупівель [19; 28]

Побудовано організаційно-інформаційний алгоритм державних закупівель, у якому виділено організаційні та інформаційні аспекти здійснення закупівель товарів і послуг (1.4)

Рис 1.4 Організація державних закупівель товарів і послуг [19]

Структура державних закупівель за походженням переможця торгів у 2008-2015 рр.

Таблиця 1.1

Структура державних закупівель за походженням переможця торгів у 2008-2015 рр.

Рік	Вітчизняні		Іноземні		Всього закупівель, одиниць
	Одиниць	%	одиниць	%	
2008	230561	99,8	545	0,2	231106
2009	145332	99,9	182	0,1	145514
2010	95658	99,8	209	0,2	95867
2011	112391	99,8	174	0,2	112565

Продовження таблиці 1.1

2012	89266	99,7	279	0,3	89545
2013	66136	99,7	219	0,3	66355
2014	50216	99,7	128	0,3	50344
2015	49842	99,7	149	0,3	49991

1.2 Особливості проведення процедури запиту цінових пропозицій

У відповідності з новим законом України “Про здійснення державних закупівель», закупівля товарів, робіт і послуг за державні кошти” може здійснюватися шляхом застосування однієї з вищезгаданих процедур: відкриті торги; двоступеневі торги; запит цінових пропозицій; попередня кваліфікація учасників і закупівля в одного учасника.

Важливе місце серед них займає процедура запиту цінових пропозицій. Здійснення процедури закупівлі продукції за бюджетні кошти триває за певним порядком. Як і кожна процедура закупівлі товарів, робіт та послуг, процедура запиту цінових пропозицій має особливості. До введення у дію Закону України “Про здійснення державних закупівель” процедура запиту цінових пропозицій була однією з найулюбленіших процедур замовників. На фоні інших зазначена процедура відрізнялась досить простим порядком її проведення, більш того, не потребувала публікації у “Віснику державних закупівель”. Проте за вимогами нового законодавства процедура запиту цінових пропозицій змінилася, зокрема у кількості документів, що потребують офіційного опублікування та оприлюднення.

Наведемо в табл. 1.2 основні принципи застосування замовниками процедури запиту цінових пропозицій

Проведення даної процедури здійснюється відповідно до наступних етапів (рис. 1.5)

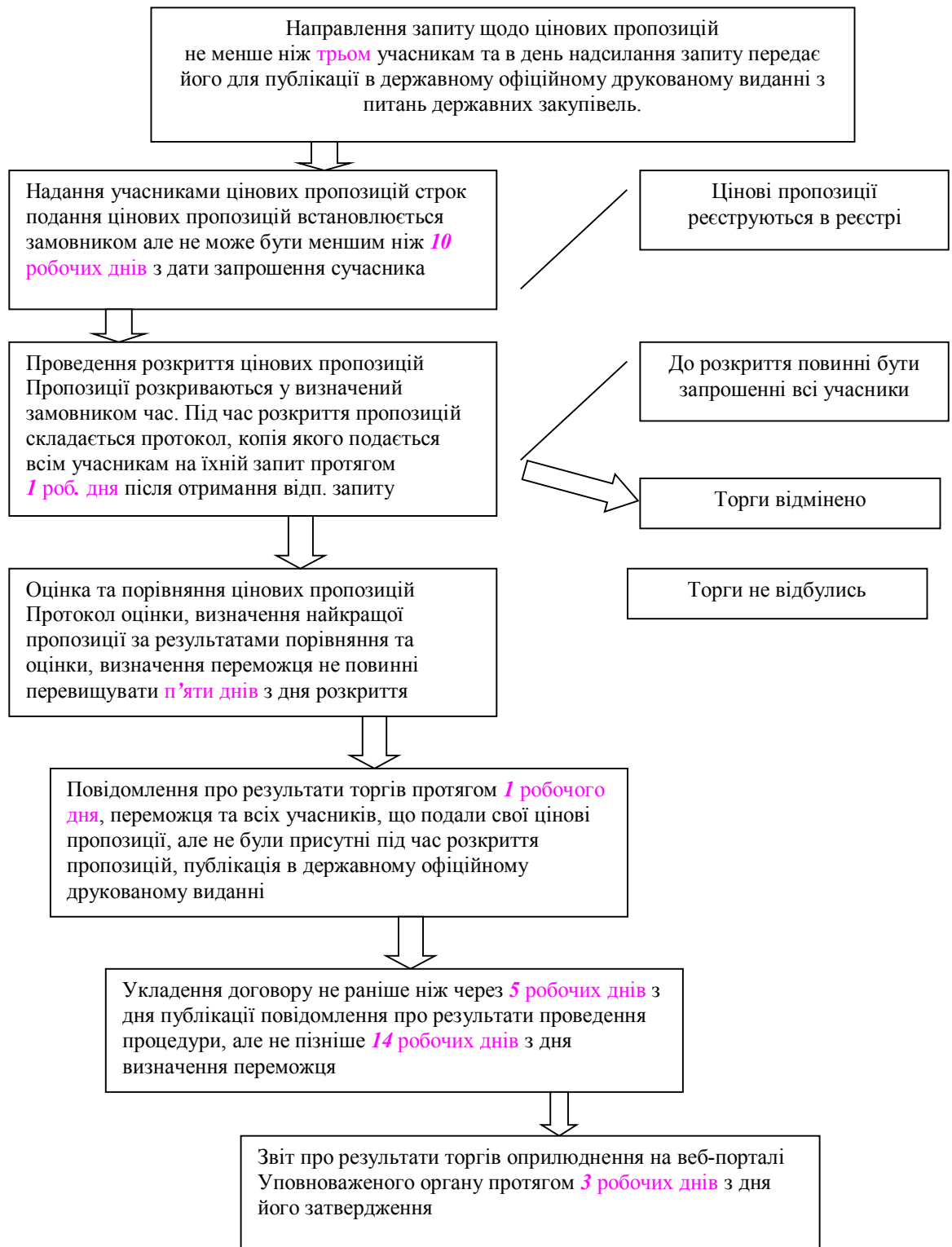

Рис. 1.5 Порядок проведення процедури запиту цінових пропозицій [18]

Першим етапом є розробка та публікація запрошення до участі у процедурі запиту цінових пропозицій. Замовник повинен надіслати свій запит не менше ніж трьом учасникам, одночасно забезпечити публікування у “Віснику державних закупівель” та оприлюднення на веб-порталі (не менш ніж

за 10 робочих днів до закінчення строку подання учасниками цінових пропозицій).

Таблиця 1.2

Основні принципи застосування замовниками процедури запиту
цінових пропозицій

Підстави для застосування процедури	Особливості застосування
Проводиться закупівля товарів і послуг, для яких існує постійно діючий ринок	Оголошення про заплановану закупівлю та результати публікується в інформаційному бюлетені “Вісник державних закупівель” та розміщується на веб-порталі з питань державних закупівель
Вартість закупівлі не перевищує 200 000 грн.	<ul style="list-style-type: none"> – запит цінових пропозицій не застосовується до робіт; – тендерна документація замовником не складається; – подання запиту цінових пропозицій не менше ніж трьом учасникам

Таким чином, свої цінові пропозиції мають право подавати всі зацікавлені особи. Мінімальні обов’язкові вимоги до змісту запиту цінових пропозицій визначені у ч. 2 ст. 36 Закону України “Про здійснення державних закупівель”. Наступним етапом є отримання цінових пропозицій від учасників. Строк подання учасниками цінових пропозицій повинен бути встановлений замовником з розрахунком, щоб він не був меншим ніж 10 робочих днів з дня публікації запиту цінових пропозицій у “Віснику державних закупівель”.

Дані про отримані замовником цінові пропозиції вносяться до Реєстру отриманих пропозицій. Кожен учасник має право подати лише одну цінову пропозицію, яка не може бути в подальшому змінена. Строк дії цінової пропозиції не може бути менше ніж 120 днів. Під час розкриття цінових пропозицій складається протокол, копію якого замовник зобов’язаний надати будь-якому з учасників на його вимогу протягом одного робочого дня з дня надходження такого запиту. Загальний строк, для розгляду цінових пропозицій та визначення переможця не повинен перевищувати 5 днів з дня розкриття цінових пропозицій. При цьому переможець процедури запиту цінових пропозицій визнається той учасник, який подав пропозицію, що відповідає вимогам замовника та має найнижчу ціну. Тобто оцінка цінових пропозицій

проводиться за єдиним критерієм – ціною. У разі, якщо декілька пропозицій мають однакову ціну, повністю відповідають вимогам замовника рішення щодо визначення переможця здійснюється шляхом голосування членів комітету конкурсних торгів простою більшістю голосів.

Прийняття рішення про визначення переможця затверджується протоколом комітету конкурсних торгів. Повідомлення про акцепт цінової пропозиції обов'язково публікується в “Віснику державних закупівель” протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про визначення переможця розміщується на веб-порталі.

Процедура запити цінових пропозицій відмінюється або визнається такою, що не відбулася, у випадках, визначених ст. 30 Закону України “Про здійснення державних закупівель”. Тут слід звернути увагу на наступне: якщо до процедури оцінки допущено 2 цінові пропозиції, незважаючи на те, що замовник надсилав запит трьом учасникам, процедура не відмінюється. Оскільки відповідно до ч. 1 ст. 30 Закону України “Про здійснення державних закупівель”, замовник відмінює процедуру закупівлі у разі, якщо для участі у ній подано менше двох пропозицій.

Передостаннім етапом проведення даної процедури є укладання договору про закупівлю. Замовник укладає з переможцем договір про закупівлю у строк не раніше ніж через п'ять робочих днів з дня публікації в “Віснику державних закупівель” повідомлення про акцепт цінової пропозиції але не пізніше ніж через 14 днів з дня визначення переможця [18].

Останнім етапом проведення процедури є публікування інформації про результати закупівлі. Інформацію про результати процедури запити цінових пропозицій необхідно опублікувати у “Віснику державних закупівель” та оприлюднити на веб-порталі не пізніше як через сім днів з дня укладання договору про закупівлю або прийняття рішення про відміну торгів чи визначення їх такими, що не відбулися.

3. Придбання матеріальних цінностей за державні кошти для подальшого їх перерозподілу, передачі

3.1. Бухгалтерське оформлення процедури закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти

З 1 січня до 31 грудня 2016 року предмет закупівлі товарів і послуг визначається замовником на основі Державного класифікатора продукції та послуг ДК 016:2010, за показником п'ятого знака із зазначенням у дужках предмета закупівлі відповідно до показників третьої – п'ятої цифр основного словника національного класифікатора України ДК 021:2015 “Єдиний закупівельний словник”.

При цьому замовник може визначити окремі частини предмета закупівлі (лоти) за показниками шостого – десятого знаків Державного класифікатора продукції та послуг ДК 016:2010 із зазначенням у дужках предмета закупівлі відповідно до показників шостої – восьмої цифр основного словника національного класифікатора України ДК 021:2015 “Єдиний закупівельний словник”, а також за обсягом, номенклатурою та місцем поставки товарів, виконання робіт або надання послуг.

З 1 січня 2017 року предмет закупівлі товарів і послуг визначається замовником на основі національного класифікатора України ДК 021:2015 “Єдиний закупівельний словник” за показниками третьої – п'ятої цифр основного словника із зазначенням у дужках конкретної назви товару чи послуги. При цьому замовник може визначити окремі частини предмета закупівлі (лоти) за показниками шостої – восьмої цифр основного словника національного класифікатора України ДК 021:2015 “Єдиний закупівельний словник”, а також за обсягом, номенклатурою та місцем поставки товарів, виконання робіт або надання послуг.

Існує декілька законних механізмів організації проведення зазначених операцій. При цьому механізм централізованих закупівель може відбуватися як

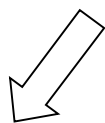
у системі підвідомчих установ головного розпорядника бюджетних коштів державного та/або місцевих бюджетів, так і між розпорядниками бюджетних коштів різних бюджетів. Що стосується централізованих закупівель розпорядниками бюджетних коштів різних бюджетів, то, як передбачено ч. 3 ст. 85 Бюджетного кодексу, головні розпорядники коштів державного та місцевих бюджетів можуть передавати товари (роботи, послуги), придбані за рахунок видатків на централізовані заходи відповідно до програмних документів економічного та соціального розвитку, державних цільових програм, бюджетним установам, які утримуються з інших місцевих бюджетів. При здійсненні централізованих заходів мають бути дотримані такі вимоги:

- 1) головні розпорядники коштів мають установлювати критерії визначення обґрунтування потреби у відповідних товарах (роботах, послугах);
- 2) бюджетні установи мають визначати потреби в товарах (роботах, послугах) відповідно до встановлених критеріїв, а також відображати всі операції щодо придбання та передачі таких матеріальних цінностей в обліку та звітності.

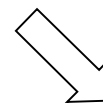
За загальними правилами щодо централізованих закупок у бюджетному законодавстві бюджетні асигнування на централізовані заходи, які здійснюються головними розпорядниками, включаються до кошторисів лише в разі, якщо проведення таких заходів за рахунок коштів бюджету не суперечить законодавству. Слід нагадати, що до централізованих заходів належать заходи з організації та здійснення безпосередньо апаратом головного розпорядника або апаратом уповноваженого ним розпорядника нижчого рівня, або уповноваженою ним установою закупівель товарів, робіт і послуг у рамках реалізації затверджених у встановленому порядку державних цільових програм, а також загальнодержавних заходів програмного характеру з метою забезпечення відповідними товарами, роботами, послугами закладів та установ системи головного розпорядника та/або співвиконавців відповідних державних цільових програм (Планові документи (кошториси, плани асигнувань загального фонду бюджету, плани надання кредитів із загального фонду

бюджету, плани спеціального фонду), передбачені для проведення централізованих заходів, затверджуються окремо на кожний захід керівниками міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, держадміністрацій та виконавчих органів місцевих рад, що запланували зазначені заходи. Такі кошториси і плани асигнувань можуть бути затверджені за загальним обсягом видатків.

Ці субрахунки слід застосовувати розпорядникам бюджетних коштів саме при здійсненні централізованих закупок товарів:

261 “Запаси для розподілу, передачі, продажу”;

262 “Державні матеріальні резерви та запаси”

Виходячи з того, що матеріальні цінності, які будуть централізовано придбаватися бюджетними установами для їх подальшого перерозподілу, передачі, продажу, використовуватися ними безпосередньо не будуть (можливо, лише частково як розпорядником бюджетних коштів), розуміння економічної сутності зазначеної операції та прийняття правильних управлінських рішень не лише допоможе правильно віднести об’єкт обліку саме на рахунок 26 “Запаси для розподілу, передачі, продажу”, а й стане підставою для правильного планування видатків розпорядниками бюджетних коштів як на рівні головного розпорядника бюджетних коштів, так і на рівні розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня, а також правильного відображення їх у бюджетній і фінансовій звітності тощо.

Звітність супроводження процесу закупівель за державні кошти:

1. Звіт про надходження і використання коштів загального фонду (форма № 2 м).
2. Звіт про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (форма №4-1д).
3. Звіт про надходження і використання коштів, отриманих за іншими джерелами власних надходжень (форма №4-2д).

4. Звіт про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (форма №4-Зм).
5. Звіт про заборгованість за бюджетними коштами (форма №7м).
6. Звіт про заборгованість за бюджетними коштами (форма №7д).
7. Фінансовий звіт.

Процес закупівлі товарів, робіт та послуг здійснюється за наступними етапами:

- ведення обліку планових закупівель та формування річного плану;
- планування проведення торгів з урахуванням раніше запланованих закупівель;
- проведення наступних процедур закупівлі: “Відкриті торги”, “Двоступеневі торги”, “Запит цінкових пропозицій”, “Закупівля в одного учасника”;
- відображення основних параметрів конкурсних торгів;
- ведення обліку позицій, що закуповуються, з відображенням специфікації другого рівня;
- ведення обліку параметрів оголошення про проведення процедури закупівлі та розміщення оголошень;
- ведення реєстру учасників з деталізацією основних характеристик і реквізитів;
- здійснення реєстрації учасників процедури закупівлі та їх цінкових пропозицій;
- реєстрація по кожному учаснику наявності кваліфікаційної документації;
- проведення оцінки критеріїв та виконання вимог учасниками для визначення переможця;
- відображення результатів проведення торгів;
- здійснення персоналізованої поштової чи електронної розсилки інформації учасникам торгів. Відправка повідомлень у “Вісник Державних закупівель”;

- ведення обліку персон, які приймають участь у закупівлях, як з боку замовника, так і з боку учасників;
- ведення реєстру договорів та відстеження їх стану;
- ведення вторинного обліку вхідної та вихідної первинної документації;
- зберігання електронної форми договорів з прив'язкою до постачальника.

Документальне відображення процесу:

- 1) протокол засідання тендерного комітету з організації проведення процедури закупівлі;
- 2) протокол розкриття тендерних пропозицій;
- 3) оголошення про проведення торгів;
- 4) звіт про проведення закупівлі товарів та послуг за державні кошти;
- 5) реєстр отриманих пропозицій;
- 6) протокол розкриття пропозицій конкурсних торгів;
- 7) протокол оцінки пропозицій;
- 8) повідомлення про результати проведення торгів;
- 9) типові форми договорів і первинні документи.

Звіти та нормативна звітність:

- 1) річний план;
- 2) звіт про результати проведення торгів;
- 3) звіт про конкурсні торги, що відбулися;
- 4) форма №1 Торги;
- 5) план роботи комітету

3.2. Аналіз процедур державних закупівель (Київська область)

Для системного контролю за державними закупівлями необхідно здійснювати ретроспективний, оперативний та тактичний аналіз процедур закупівель товарів, робіт та послуг за бюджетні кошти. Під аналізом в широкому розумінні зазвичай розуміють розкладання об'єкта або процесу, що вивчається, на частини, із метою економічного, фінансового, технічного і т.п.

дослідження цих частин та об'єкта загалом. Аналіз державних закупівель потрібний для оцінки якості роботи системи закупівель, враховуючи оцінку наявності нормативно-правових актів, методичних матеріалів, ефективність кожної окремої процедури, визначення отриманого ефекту порівняно із середнім, що був досягнутий в аналогічних ситуаціях, оцінка ефективності та обґрунтованості прийнятого рішення. Для аналізу роботи використовують статистичні дані форми "1-торги" (тендери), яка складається щоквартально наростаючим підсумком з початку року.

Враховуючи ці дані, пропонуємо виділяти такі групи показників:

I група – показники, які характеризують питому вагу застосування процедур закупівель (кількісні та вартісні дані):

- 1) частка процедур закупівлі визначається відношенням кількості процедур за окремими видами закупівлі до їх загальної кількості, помножених на 100 % ;
- 2) частка вартості контрактів, укладених за окремими процедурами, визначається відношенням суми контрактів, що укладені за окремими процедурами, до загальної кількості укладених контрактів, помножених на 100%;
- 3) частка торгів, що не відбулися визначається відношенням кількості торгів, що не відбулися за окремою процедурою, до загальної кількості торгів за цією процедурою, помножених на 100 %.

II група – показники, які характеризують конкурентне середовище:

- 1) кількість учасників у процедурі закупівлі визначається часткою від ділення кількості учасників у процедурі закупівлі до кількості процедур;
- 2) частка учасників іноземних підприємств у процедурах закупівлі визначається відношенням кількості учасників іноземних підприємств до загальної кількості учасників процедур закупівлі.

III група – показники, які характеризують середню ціну укладеного контракту: середня ціна контракту, укладеного за результатами окремої процедури, визначається відношенням суми контрактів, укладених за

результатами окремої процедури до загальної кількості торгів окремої процедури.

IV група – показники, які показують абсолютний та відносний обсяг економії бюджетних коштів порівняно із запланованими коштами:

- 1) абсолютний обсяг економії за окремою процедурою визначається як різниця запланованого обсягу коштів для закупівлі за окремою процедурою та загальної вартості укладених контрактів за окремою процедурою і витрат на організацію процедури закупівлі;
- 2) відносний обсяг економії за окремою процедурою визначається як відношення абсолютного обсягу економії за окремою процедурою до загальної вартості укладених контрактів за окремою процедурою.

При розрахунку цих чотирьох груп показників будуть отримані результати щодо визначення обсягу закупівлі, або ж виникне необхідність переглянути вихідні дані, або оцінити кваліфікацію персоналу.

Також на рівні організацій і підприємств можна виділити такі основні завдання стратегічного, тактичного і оперативного аналізу:

- 1) аналіз виконання стратегічного (тактичного, оперативного) плану;
- 2) аналіз якості продукції і послуг; аналіз ступеня задоволення запитів споживачів;
- 3) аналіз ефективності використання інвестицій, основних фондів, оборотного капіталу, матеріальних ресурсів, живої праці;
- 4) аналіз продуктивності;
- 5) фінансовий аналіз-аудит;
- 6) аналіз складових витрат;
- 7) виділення і аналіз ризиків та розроблення заходів з їх зниження;
- 8) аналіз постачальників, споживачів, посередників тощо.

В основу аналізу покладено такі принципи: науковість, системний підхід, динамічність, виділення пріоритетних напрямів, комплексність, повнота і достовірність інформаційної бази та інші. Велике значення для ефективності аналізу має інформаційна база, яка містить сукупність нормативних, планових,

облікових показників, що характеризують склад і динаміку системи закупівельного середовища. Аналіз, що здійснюється в учасників процедур державних закупівель, може бути класифікований за такими ознаками:

- за цілями і задачами процедур державних закупівель розрізняють аналіз виконання стратегічного (тактичного, оперативного) плану; визначення базисних показників; оцінку результатів господарської і фінансової діяльності; підготовку інформації для прийняття управлінських рішень і т.п.;
 - за аспектами системи державних закупівель виділяють економічний, фінансовий, техніко-економічний, функціонально-вартісний, проблемно-орієнтований і інші види аналізу;
 - за змістом програми державних закупівель розрізняють комплексний і локальний аналіз;
 - за суб'єктами виконання процедур державних закупівель аналіз може бути зовнішнім (наприклад, зовнішній аудит) або внутрішнім, таким, що виконується власним персоналом організації, підприємства;
 - за періодичністю і повторюваністю процедур державної закупівлі розрізняють щорічний (щоквартальний, щомісячний, щоденний) та разовий аналіз;
 - за характером прийнятих рішень щодо державних закупівель аналіз може бути попередній, оперативний, поточний, підсумковий, перспективний
- Стан публічних закупівель у Київській області (березень 2016 р.) (табл.

2.1) та залучення бізнесу до торгів (табл. 2.2).

Таблиця 2.1

Порівняння основних маркерів публічних закупівель в Київській області через систему ProZorro у лютому і березні 2016 р.

	Лютий 2016	Березень 2016
Кількість тендерів	89	181
Планова сума	4,43 млн. грн.	7,62 млн. грн.
Середня кількість тендерних пропозицій	3,17	3,15
Економія коштів	1,22 млн. грн.	1,24 млн. грн.
Кількість організаторів	16	43
Економія відносно планової ціни	27,5%	16,3%

Таблиця 2.2

Ступінь залучення бізнесу до торгів (березень 2016 р.)

	Абсолютні показники	Відносні показники (у відсотках)
Кількість тендерів з одним учасником	62	34,3
Кількість тендерів з великою кількістю учасників (4 і більше)	64	35,4

Впродовж березня державні закупівельники найчастіше оголошували торги на наступні товари (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Найбільш поширені групи товарів і послуг, які закуповують владні органи у Київській області (2016 р.)

Вид товарів чи послуг	Кількість тендерів	Відсотки від загальної кількості
Офісна та комп'ютерна техніка	28	15,5
Електротехнічне устаткування, апаратура, обладнання та матеріали; освітлювальне устаткування	25	13,8
Хімічна продукція	22	12,2
Меблі (в тому числі офісні меблі), меблево-декоративні вироби, побутова техніка (крім освітлювального обладнання) та засоби чищення	16	8,8
Медичне обладнання, фармацевтична продукція та засоби особистої гігієни	15	8,3

4. Особливості здійснення контроль за процесами закупівлі товарів, робіт та послуг за кошти державного бюджету

4.1. Контроль процедур державних закупівель

Контроль державних закупівель – це систематичне спостереження за розпорядником державних коштів у процесі придбання ним товарів, робіт, послуг належної якості, яке здійснюють уповноважені суб'єкти. Матеріали перевірок контролюючих органів виступають підставами для відкриття кримінальних проваджень, що робить їх важливим елементом у методиці розслідування.

Контроль за державними закупівлями проводиться державною контрольно-ревізійною службою через проведення фінансового аудиту, перевірки державних закупівель та інспектування. Своєю чергою, інспектування проводиться у формі ревізії та полягає в документальній і фактичній перевірці повного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи. Перевірка державних закупівель полягає у документальному та фактичному аналізі дотримання підконтрольними установами законодавства про державні закупівлі. Вона проводиться органами державної контрольно-ревізійної служби на всіх стадіях державних закупівель і передбачає чітке дотримання замовником принципів, максимальної економії та ефективного використання державних коштів, відкритості та прозорості процедур закупівель на всіх стадіях їх проведення, добросовісної конкуренції серед учасників, відсутності дискримінації, об'єктивної та неупередженої оцінки тендерних пропозицій, запобігання проявам корупції, що дасть змогу максимально зменшити ризик помилок і порушень, забезпечити прийняття правильних і об'єктивних рішень.

Контроль закупівель має здійснюватися на основі певної моделі та повинен проаналізувати достатню кількість елементів (даних тендерної документації), необхідних для підготовки висновків про якість проведеної

процедури закупівель, тому під час процедури контролю обов'язково досліджують такі документи:

1. Рішення про утворення тендерного комітету.
2. Звіти:
 - про результати проведення процедур відкритих і двоступеневих торгів;
 - про результати проведення процедури редукаційної;
 - про результати проведення процедури торгів з обмеженою участю;
 - про результати проведення процедури запиту цінових пропозицій (котирувань);
 - про результати проведення процедури закупівлі в одного учасника.
3. Протоколи засідань тендерного комітету.
4. Тендерна документація та запит цінових пропозицій (котирувань).
5. Копії інформаційних матеріалів замовника та учасників (оголошення, запрошення, запити, роз'яснення, повідомлення тощо).
6. Копії документів, наданих учасниками на запит замовників.
7. Оригінали або копії листів-погодження процедур закупівлі у випадках, передбачених законодавством.
8. Копії документів, що підтверджують забезпечення тендерної пропозиції та забезпечення виконання договору про закупівлю.
9. Оригінали всіх тендерних пропозицій, відомості про які зафіксовані в протоколі розкриття тендерних пропозицій.
10. Оригінали або копії укладених договорів про закупівлю

За результатами перевірки державних закупівель складається акт перевірки державних закупівель. Проте, якщо процедура закупівлі не закінчена (не відбулися всі стадії державної закупівлі, включаючи виконання договору), за результатами перевірки окремих стадій державної закупівлі складається акт перевірки з окремих питань. Тобто процедура перевірки переривається в часі і надалі така перевірка може продовжуватися після проведення замовником інших або усіх стадій процедури закупівлі. Під час призупинення контрольних заходів органи ДКРС можуть проводити поточну роботу з підготовки до

завершення перевірки, зокрема: надсилання запитів для з'ясування конкретних питань, проведення зустрічних звірок тощо. Складання акта перевірки (акта перевірки з окремих питань), подання його на підпис, реалізація результатів перевірки державних закупівель відбуваються за процедурами, передбаченими Порядком проведення інспектування державною контрольно-ревізійною службою, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.04.2006 № 550 (зі змінами). Акт перевірки та акт перевірки з окремих питань мають однакову юридичну силу в подальшій реалізації їх матеріалів. На підставі цих двох актів органи ДКРС складають протоколи про адміністративні правопорушення, ініціюють питання щодо дисциплінарної відповідальності, передають у встановленому законом порядку інформацію про результати перевірки державних закупівель або її окремих питань до правоохоронних органів тощо.

Фінансовий контроль державних закупівель дає змогу органам ДКРС оперативно реагувати на звернення щодо порушень, скоєних у сфері державних закупівель, своєчасно встановлювати, усувати й попереджати такі порушення на всіх стадіях державних закупівель та є важливим кроком до системного підходу для здійснення фінансового контролю, впровадження його превентивних методів та посилення контролю у сфері державних закупівель.

Метою здійснення контролю з боку Держфінінспекції є встановлення відповідності проведених процедур закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти вимогам законодавства у сфері державних закупівель, забезпечення усунення виявлених порушень та запобігання їх вчиненню в подальшому. Згідно Порядку № 631 перевірка державних закупівель як окремий контрольний захід проводиться за письмовим рішенням керівника органу Держфінінспекції або його заступника. Для прийняття такого рішення потрібні відповідні підстави, зокрема, рішення про перевірку приймається, якщо до Держфінінспекції надійшли будь-які відомості про порушення підконтрольною установою законодавства з питань держзакупівель (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Порядок здійснення перевірок закупівель органами Державної фінансової інспекції [26; 27]

Етапи Перевірки	Напрямки контролю державних закупівель	Документи, що перевіряються
1	Перевірка дотримання законодавства щодо створення тендерного комітету	<ul style="list-style-type: none"> ✓ накази про створення комітету з конкурсних торгів; ✓ зміни до наказів про створення комітету з конкурсних торгів; ✓ питання проходження головою та секретарем комітету з конкурсних торгів навчання з питань організації та здійснення закупівель, положення про комітет з конкурсних торгів.
2	Перевірка річного плану закупівель та змін до нього на його відповідність кошторису, державній програмі	<ul style="list-style-type: none"> ✓ річний план державних закупівель та зміни до нього; ✓ кошторис, зміни до кошторису; ✓ розрахунки до кошторису або фінансовий план, зміни до фінансового плану; ✓ розрахунки до фінансового та інвестиційних планів, документи структурних підрозділів замовника (службові, доповідні записки, заявки тощо) щодо необхідності закупівлі товарів, робіт чи послуг, протоколи щодо вибору процедур закупівель
3	Перевірка дотримання порядку вибору процедур закупівель згідно до чинного законодавства	<ul style="list-style-type: none"> ✓ річний план державних закупівель; ✓ протоколи щодо вибору процедур закупівель
4	Перевірка дотримання вимог законодавства про державні закупівлі частині прозорості здійснення державних закупівель	документація конкурсних торгів або кваліфікаційну документація.
5	Перевірка відповідності документації конкурсних торгів, кваліфікаційної документації та запиту цінових пропозицій вимогам законодавства	<ul style="list-style-type: none"> ✓ документація конкурсних торгів, кваліфікаційна документація; ✓ запити цінових пропозицій та зміни до них
6	Перевірка дотримання порядку надання комітетом з конкурсних торгів роз'яснень у зв'язку з унесенням змін до документації конкурсних торгів або на запити учасників	<ul style="list-style-type: none"> ✓ документація конкурсних торгів та зміни до неї; ✓ запити учасників конкурсних торгів щодо надання роз'яснення, роз'яснення комітету з конкурсних торгів; ✓ протоколи комітету з конкурсних торгів щодо проведення зборів з метою роз'яснення будь-яких запитів щодо документації конкурсних торгів

Продовження табл. 3.1

7	Перевірка відповідності конкурсних пропозицій (цінових пропозицій) вимогам документації конкурсних торгів (запитів цінових пропозицій) та законодавству	<ul style="list-style-type: none"> ✓ конкурсні пропозиції учасників (цінові пропозиції учасників); ✓ документи, подані у складі конкурсної пропозиції учасників на підтвердження кваліфікаційних та інших вимог, передбачених документацією конкурсних торгів; ✓ документація конкурсних торгів.
8	Перевірка наявності відповідності затвердженій формі та достовірності складання протоколів розкриття пропозицій конкурсних торгів (кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ протоколи розкриття пропозицій конкурсних торгів; ✓ пропозиції конкурсних торгів учасників торгів; ✓ документація конкурсних торгів, кваліфікаційна документація, запит цінових пропозицій; ✓ реєстр отриманих пропозицій конкурсних торгів, кваліфікаційних пропозицій, цінових пропозицій
9	Перевірка дотримання порядку розгляду та оцінки пропозицій конкурсних торгів (цінових пропозицій), визначення переможця, акцепту пропозиції конкурсних торгів (цінкової пропозиції) переможця торгів	<ul style="list-style-type: none"> ✓ протоколи щодо розгляду і відхилення пропозицій конкурсних торгів, оцінка та визначення переможця процедури закупівлі; ✓ документація конкурсних торгів; ✓ запит цінових пропозицій; ✓ пропозиції конкурсних торгів (цінові пропозиції); ✓ повідомлення про акцепт та результати торгів.
10	Перевірка дотримання порядку складання звіту про результати процедури закупівлі	звіти про результати здійснення процедур закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти
11	Перевірка обґрунтованості та правильності застосування процедури закупівлі в одного учасника	<ul style="list-style-type: none"> ✓ річний план закупівель; ✓ протокол засідання комітету з конкурсних торгів щодо прийняття рішення про застосування процедури закупівлі в одного учасника; ✓ інформація про застосування процедури закупівлі в одного учасника; ✓ обґрунтування застосування процедури закупівлі в одного учасника; ✓ договір про закупівлю товарів, робіт або послуг; ✓ оригінали або копії експертних, нормативних, технічних та інших документів, що підтверджують наявність підстав для застосування процедури закупівлі в одного учасника; ✓ копії установчих документів учасника; ✓ виписка або витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців

Продовження табл. 3.1

12	Перевірка наявності підстав щодо відміни замовником торгів	<ul style="list-style-type: none"> ✓ протоколи щодо розгляду і відхилення пропозицій конкурсних торгів (кваліфікаційних пропозицій); ✓ протокол оцінки; ✓ документація конкурсних торгів; ✓ запит цінкових пропозицій; ✓ пропозиції конкурсних торгів (цінові пропозиції); ✓ оголошення про результати процедури закупівлі, повідомлення про відміну торгів чи визнання їх такими, що відбулися, повідомлення про відміну процедури закупівлі в одного учасника.
13	Перевірка дотримання законодавства при укладанні договорів про закупівлю товарів, робіт або послуг та відповідності умов договорів про закупівлю вимогам документації конкурсних торгів, змісту пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (у тому числі ціни за одиницю товару) переможця процедури закупівлі	<ul style="list-style-type: none"> ✓ договори про закупівлю; ✓ акцептовані пропозиції конкурсних торгів, цінові пропозиції.
14	Перевірка виконання умов договорів про закупівлю, наявності підстав для перерахування державних коштів	<ul style="list-style-type: none"> ✓ договори про закупівлю, додаткові угоди до договорів; ✓ платіжні доручення, накладні, акти виконаних робіт (наданих послуг), бухгалтерські реєстри.
15	Перевірка інших питань, що стосуються діяльності комітету з конкурсних торгів та закупівель, які перевіряються	звернення учасників, скарги, рішення Уповноваженого органу та органу оскарження тощо.

4.2. Система електронних державних закупівель prozorro

Система електронних державних закупівель prozorro – це гібридна система закупівель, що складається з Центральної Бази Даних (модуль аукціонів) та Майданчиків (3.1) [32].

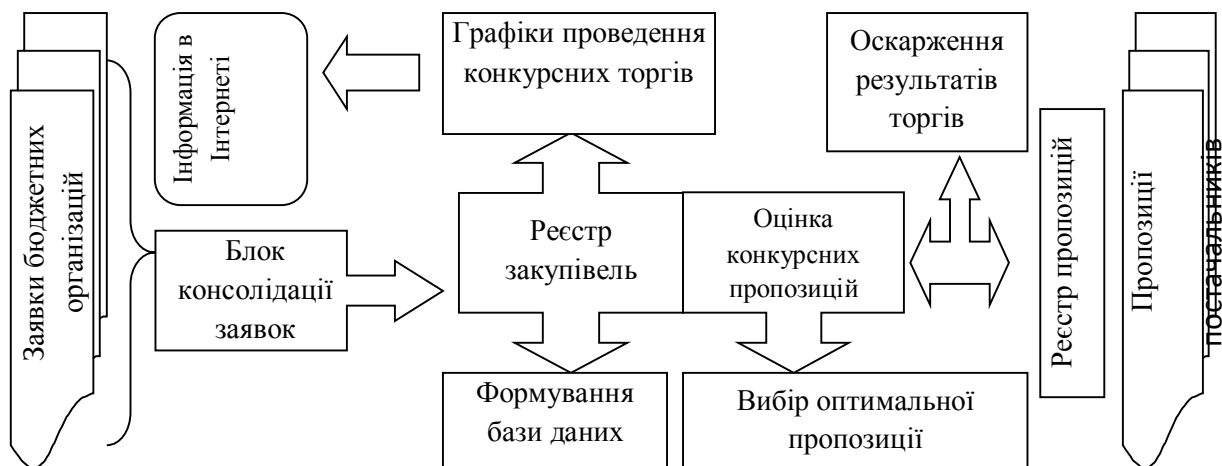

Рис. 3.1 Схема електронної системи державних закупівель [27]

Ключові переваги системи:

1. Відкритий код – доступність аудиту і контролю;
2. Багато майданчиків – конкуренція та підвищення рівня сервісу;
3. Простота доступу – підвищення конкуренції;
4. Анонімність пропозицій – ускладнення змови;
5. Реверсивний аукціон – зниження ціни;
6. Послідовна оцінка – об'єктивність рішення;
7. Відкритість всіх пропозицій – можливість оскарження та громадського контролю

Розподіл кількості учасників держзакупівель за областями [%] (рис. 3.2).

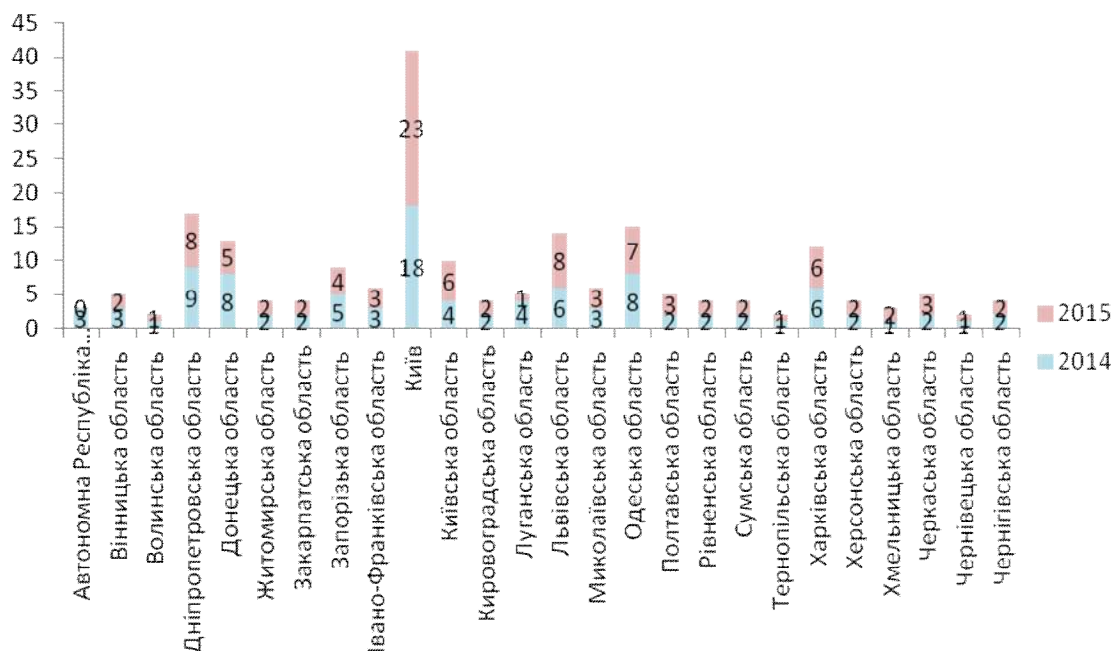

Рис. 3.2 Розподіл кількості учасників держзакупівель за областями

Простота оформлення документів та зрозуміле пояснення вибору переможця є тими питаннями, які ProZorro може вирішити у найбільш ефективний спосіб (рис. 3.3).

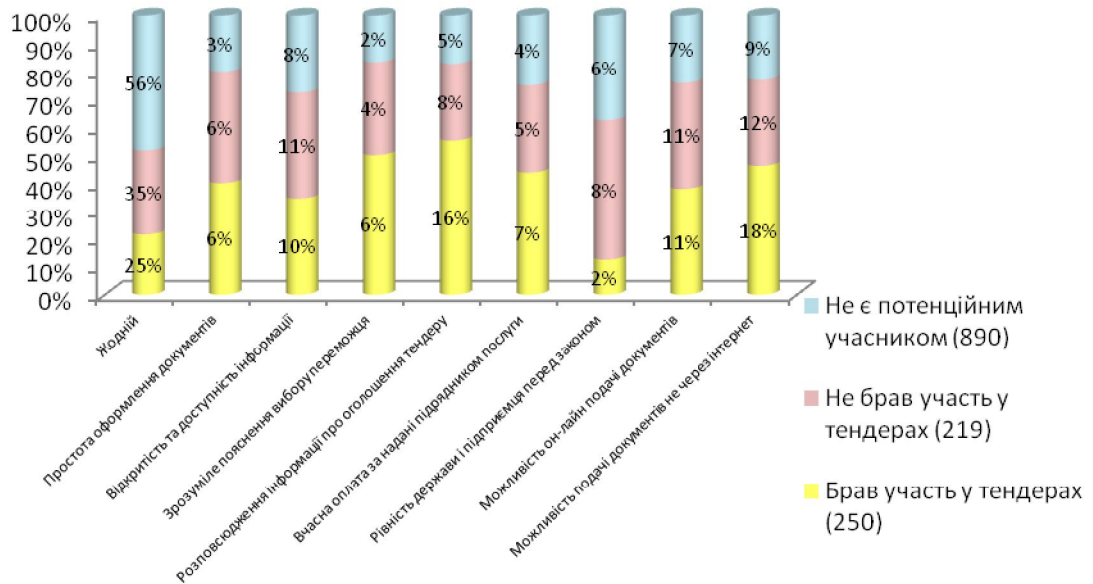

Рис. 3.3 Простота оформлення документів та зрозуміле пояснення вибору переможця є тими питаннями, які ProZorro може вирішити у найбільш ефективний спосіб (результати дослідження – 2014-2015 рр.)

Що найбільше мотивує, і що зупиняє почати використання ProZorro [кільт] (рис. 3.4).

Рис. 3.4 Мотивація та перешкоди для початку використання ProZorro

Джерела просування ProZorro / які джерела потрібно використовувати [кіл-ть] (рис. 3.5)

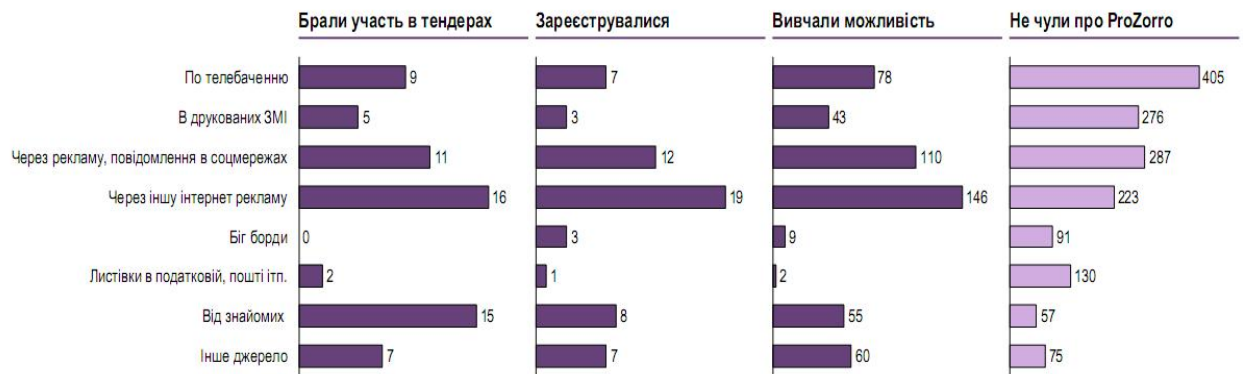

Рис. 3.5 Джерела просування ProZorro

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Питання матеріально-технічного забезпечення бюджетних установ завжди було і залишається досить гострим, тому що пов'язане насамперед з обмеженістю бюджетних коштів, а отже є складовою частиною системи державних закупівель. Важливим аспектом розвитку державних закупівель є законодавче забезпечення ефективного використання державних коштів.

Ефективне законодавство і практика закупівель державою – це запорука економії бюджетних коштів та одержання якісних товарів, послуг, виконання робіт. Важливою характеристикою розвитку нормативної бази будь-якої країни, економіка якої орієнтується на принципи вільного ринку, є стан правових норм саме організації державних закупівель товарів, робіт і послуг.

Основні проблеми виникають, передусім, через недосконалість законодавчої бази, що регулює процес державних закупівель. Правила організації закупівель товарів, робіт і послуг для державних потреб багато в чому визначають економічний розвиток країни. Державні закупівлі виступають природним механізмом регулювання як конкуренції на ринку, так і корупції в державних органах влади через великі суми контрактів. Історично склалося, що закупівля товарів, робіт та послуг здійснюється шляхом проведення спеціальних торгів, які дають змогу зменшити вартість предмета закупівлі, забезпечити певну прозорість цього процесу та протидіяти корупційним схемам. Ситуація в цій сфері на даний час є досить складною і невизначеною. Причому всі учасники на ринку державних закупівель відзначають його недосконалість і неефективність. Велика кількість проблем, що виникають позначаються, у першу чергу, на стані економіки країни в цілому.

На сьогодні питання державних закупівель є однією з найбільш гострих проблем, яка вийшла далеко за межі суто економічної тематики. Ситуація у цій сфері залишається невизначеною та конфліктною, причому всі учасники процесу державних закупівель визначають їх неефективність та наявність численних зловживань.

Система державних закупівель не тільки стимулює формування єдиного конкурентного простору в країні, але й сприяє зростанню конкурентоспроможності на зовнішньому ринку. Конкурсна система закупівель потенційно сприяє більшим вигодам, а також економії бюджету на всіх рівнях.

Недосконалість законодавства, недостатнє фінансування державних потреб, незнання, а й інколи нерозуміння замовниками суті процедур, незнання виконавцями своїх прав і обов'язків, небажання захищати їх перешкоджають становленню ринкової системи державних закупівель в Україні.

Таким чином, система закупівель за державні кошти в Україні потребує доопрацювання. Необхідно прийняти повноцінну нормативну базу, яка охопить усі питання проведення конкурсних торгів, зокрема низку інших законів, що будуть регулювати окремі види держзакупівель, та якісніші підзаконні акти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артеменко К. Кваліфікаційні критерії: реальна перевірка спроможності учасників чи формальні вимоги / Крістіна Артеменко, Дмитро Мацієвський // Держзакупівлі. – 2013. – жовтень – С. 19.
2. Білокрилов К. А. Електронізація як пріоритетний інститут реалізації державної економічної політики [Електронний ресурс] / Білокрилов К. А. – Режим доступу: <http://www.instud.net>
3. Голубєва А. А. Електронний уряд: введення в проблему / А. А. Голубєва // Вісник Санкт-Петербурзького університету. – 2005. – № 8. – С. 26.
4. Дмитренко Г.В. До проблем у системі державного управління тендерних закупівель у контексті фінансового контролю / Г.В. Дмитренко // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 3. – С. 60–62.
5. Дмитренко Г.В. Організація і здійснення державного фінансового контролю в Україні (фінансово-економічні аспекти): автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02 “Механізми державного управління” / Г.В. Дмитренко. – Київ, 2011. – 38 с.
6. Заєць Н.М. Методичні засади визначення збитків, завданих державі, в контексті реалізації принципу відповідальності /
7. Закон України “Про здійснення державних закупівель” Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014. Електронний ресурс. – режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/8094>
8. Закон України “Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності” (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., N 17, ст. 148; 2014 р., N 22, ст. 781, N 24, ст. 883. Електронний ресурс. – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4851-17>]
9. Закон України “Про внесення змін до деяких законів України у сфері державних закупівель щодо приведення їх у відповідність з міжнародними стандартами та вжиття заходів з подолання корупції” № 679-VIII від

- 15.09.2015. Електронний ресурс. – режим доступу:
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/679-19>
- 10.Зубар В. В. Концепція Електронних закупівель: засади побудови в Україні [Електронний ресурс] / В. В. Зубар // Редукціон. – 2014. – № 8–9. – Режим доступу: <http://www.procurement.in.ua/ru/pages/4973>
- 11.Інструкція подання, прийому та розміщення інформації про державні закупівлі в інформаційному бюлетені “Вісник державних закупівель” та на веб-порталі Уповноваженого органу “Державні закупівлі” [Електронний ресурс]: Наказ ДП “Зовнішторгвидав” від 12.02.2013 № 25. – Режим доступу: http://files.vdz.net.ua:8080/doc/instruction_VDZ.pdf.
- 12.Мельников О. С. Організація системи державних закупівель в ЄС /О. С. Мельников
// Теорія та практика державного управління [Електронний ресурс]:наук. вісн. Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. – 2012. – Вип. 3 (38). Режим доступу: <http://www.kbuapa.kharkov.ua>
- 13.Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Реформування державних закупівель. – Офіційний веб-сайт <http://www.me.gov.ua>
- 14.Муравйов В. І. Право Європейського Союзу: підручник / В І Муравйов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/67645-3-zdysn>
- 15.Н.М. Заєць // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка – 2013. – № 8 (149) – С. 84.
- 16.Павлова В. А. О проблемах развития онлайн-торговли в Украине / В. А. Павлова //Економічний нобелівський вісник. – 2014. – № 1 (7). – С. 349–354.
- 17.Переваги системи електронних державних закупівель ProZorro. – Офіційний веб-сайт ProZorro <http://prozorro.org>
- 18.Петруненко Я. В. Державні закупівлі як складовий елемент світової торгівлі морем та напрям формування єдиного економічного простору / Я. В.

- Петруненко // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук, праць. – 2008. – Вин. 39.-С. 309-317.
- 19.Петруненко Я. В. Принципи державних закупівель в Україні / Я. В. Петруненко /У Вісник господарського судочинства. – 2008. – № 3. – С. 174-179.
- 20.Піроженко Н. Незаангажований погляд. Світовий банк небайдужий до держзакупівель України (практично-теоретичні рекомендації) / Н. Піроженко, І. Шмельова, А. Ісаєва // Редукціон. – № 7 (89). – липень 2013 р. – С. 26.
- 21.Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс]: Закон України від 13 січня 2011 № 2939-VI. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
- 22.Про закупівлю робіт і послуг за державні кошти. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/949>
- 23.Про здійснення державних закупівель [Електронний ресурс]: Закон України від 01.06.2010 № 2289-VI. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2289-17/page>
- 24.Про здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності [Електронний ресурс]: Закон України від 24.05.2010 № 4851. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=4851-17>
- 25.Про порядок проведення цінового моніторингу при здійсненні закупівель за державні кошти: Розпорядження Харківського міського голови від 09.12.2010 р. № 3655 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gov.lica.com.ua/b_text.php?type=3&id=47269&base=27
- 26.Про здійснення державних закупівель [Електронний ресурс]: Закон України від 01.03.2015 р. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1197>
- 27.Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 01.03.2015 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>

28. Прядко В.В. Фінансово-економічні механізми формування ринку державних закупівель / В. В. Прядко, К. Є. Кращенко // Ефективна економіка [Електронний ресурс]. – 2013. – № 10. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>
29. Система госзакупок: на пути к новому качеству: докл. Гос. Ун-та – Высшей школы экономики / отв. Ред. А.А. Яковлев; Гос. ун-т – Высшая школа экономики. – М.: Изд. Дом Гос. ун-та – Высшей школы экономики, 2010. – 64 с.
30. Ткаченко, Н. Б. Макроекономічні аспекти державних закупівель [Текст] / Н. Б. Ткаченко, Ю. М. Уманців // Фінанси України. – 2009. – № 8. – С. 82-88
31. Українська електронна торгова площадка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uetp.com.ua/useful_information/derzhavni_zakupivl
32. Фиц А. Ю. Совершенствование управления государственными закупками в Украине / А. Ю. Фиц // Региональная экономика и управление [Електронний ресурс]: електрон. науч. журн. – 2013. – Режим доступа: <http://region.mcnp.ru>
33. Храпкін А. Теоретичні й методологічні основи сучасної системи государственных закупок / А. Храпкин, О. Воробьева // Государственные закупки Украины. – 2008. № 2. – С. 17